

1.10.2024

Ehdotus kaupunginhallitukselle

Käsiteltäväksi kaupunginhallituksen kokouksessa 7.10.2024

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

SELITYS

Asia Keski-Suomen hyvinvointialueen kunnallisvalitus Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätöksestä 17.6.2022 (9 §)

Diaarinumero 1702/03.04.04.04.10/2024

Viite Selityspyyntönne päivätty 11.9.2024

Selityksen antaja

Äänekosken kaupunki
Kaupunginhallitus

Asiamies ja prosessiosoite

Äänekosken kaupunki
Hallintojohtaja Aleks Heikkilä
Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski
puhelin 040 823 7921
sähköposti aleksi.heikkila@aanekoski.fi

Selitys Äänekosken kaupunki esittää selityksenä kunnioittavasti seuraavaa:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on varannut kaupungille tilaisuuden esittää käsityksensä Keski-Suomen hyvinvointialueen valituksesta, joka koskee Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätöstä 17.6.2022 (9 §).

1.10.2024

Keski-Suomen hyvinvointialueen valitus ja vaatimukset koskevat seuraavia asioita:

- 1) Muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettely;
- 2) Muutoksenhaunalaisen päätöksen lainmukaisuus ja toimivalta; ja
- 3) Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen.

Muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettelystä

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on antanut 19.6.2024 päätöksen nro 1861/2024 Keski-Suomen hyvinvointialueen tekemään hakemukseen, jossa tämä haki Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 (9 §) tekemän päätöksen purkamista. KHO päätti, että se ei tutki hakemusta.

Perusteluna KHO esitti, ettei asiassa ole todettavissa, että purettavaksi haettu sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätös asianmukaisine valitusosoituksineen olisi annettu laillisesti tiedoksi hyvinvointialueelle, jolla on ollut sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021; jäljempänä myös voimaanpanolaki) 39 §:ssä säädetty valitusoikeus. Päätöstä koskevan valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei ollut alkanut hyvinvointialueen osalta kuluu, eikä purettavaksi haetun päätöksen voida katsoa tulleen muutoinkaan ajan kulumisen tai muullakaan perusteella hyvinvointialueeseen nähden lainvoimaiseksi.

KHO on toimittanut 19.6.2024 antamansa päätöksen tiedoksi lakanneen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän entisille jäsenkunnille. Jäsenkuntien tietoon on näin tullut kuntayhtymän valtuuston päätöksen tiedoksiantoon liittyvä virhe, joka on KHO:n päätöstä ja hyvää hallintotapaa noudattaen pyrittävä korjaamaan viivyttämättä. Tiedoksiannon puuttumisen vuoksi kuntayhtymän valtuuston päätös ei ole tullut hyvinvointialueeseen nähden lainvoimaiseksi, joten hyvinvointialueen tulee voida tehdä päätöksestä kunnallisvalitus.

Määräaika valituksen tekemiseen alkaa siitä, kun päätös valitusosoituksineen on annettu hyvinvointialueelle tiedoksi. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 (9 §) tekemä päätös on siis ollut annettava hyvinvointialueelle virallisesti tiedoksi.

Hallintolain (434/2003) 54 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tekemänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. KHO:n 19.6.2024 antamassa päätöksessä on todettu, että tätä tiedoksiantovelvollisuutta ei sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä ole hyvinvointialueeseen nähden noudatettu. Yleensä tiedoksiannosta vastaa se viranomainen, joka on päätöksenkin tehnyt. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on kuitenkin lakannut oikeushenkilönä 31.12.2022.

1.10.2024

Lakannutta kuntayhtymää edustavat sen entiset jäsenkunnat, vaikka sairaanhoitopiirit varoineen, velkoineen ja sitoumuksineen ovatkin voimaanpanolain mukaisesti siirtyneet hyvinvointialueille 1.1.2023. Tätä käsitystä lakanneen kuntayhtymän jäsenkuntien roolista puoltaa se, että KHO kysyi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä jäsenenä olleilta kunnilta selitystä Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemaan kuntayhtymän valtuuston päätöksen purkuun. Jäsenkunnilla on täten oikeus ja velvollisuuskin viivyttämättä korjata tietoonsa tullut, kuntayhtymän valtuuston päätöksen tiedoksiantoon liittyvä virhe.

KHO:n 19.6.2024 antaman päätöksen tiedoksisäännin jälkeen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän entisten jäsenkuntien kunnanjohtajat ovat yhteisessä keskustelussaan todenneet, että kuntayhtymän valtuuston päätös tulee muodollisesti antaa tiedoksi hyvinvointialueelle ja että käytännössä sen voi toteuttaa kaikkien jäsenkuntien puolesta Viitasaaren kaupunki. Päätöksen tiedoksiannon hyvinvointialueen kirjaamon sähköpostiin 28.6.2024 on tehnyt Viitasaaren kaupungin talous- ja tietohallintojohtaja esihenkilönsä Viitasaaren kaupunginjohtajan pyynnöstä. Sähköpostilla tehtyyn tiedoksiantoon on sisällytetty saatekirje, KHO:n 19.6.2024 antama päätös, kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 (9 §) tekemä päätös ja Suomen Kuntaliitto ry:n mallin mukainen kunnallisvalitusosoitus.

Päätöksen tiedoksianto on tavanomaista hallintotoimintaa, jossa ei tehdä uutta asiaan liittyvää ratkaisua tai muuta oikeustoimea. Lakanneen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnilla on ollut toimivalta toteuttaa kirjeen lähettämiseen rinnastettavissa oleva tekninen toimenpide, joka ei ole edellyttänyt erillisen viranomaispäätöksen tekemistä jäsenkunnissa eikä puhe- tai ratkaisuvallan käyttöä lakanneen kuntayhtymän puolesta.

Mikäli katsotaan, että lakanneen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnat yhdessä tai yksin eivät ole voineet korjata kuntayhtymän valtuuston päätökseen liittyvää tiedoksiannon virhettä, voidaan jopa kysyä, olisiko hallinto-oikeuden velvoitettava Keski-Suomen hyvinvointialue toimittamaan viivyttämättä kyseinen päätös valitusosoitukseen tiedoksi itse itselleen, jotta päätökseen liittyvä muutoksenhaku-aika voi alkaa. Kaikki päätökseen liittyvä asiakirja-aineisto on siirtynyt Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä Keski-Suomen hyvinvointialueen haltuun 1.1.2023.

Muutoksenhaunallaisen päätöksen lainmukaisuudesta ja toimivallasta

Keski-Suomen hyvinvointialue on hakenut kunnallisvalituksella muutosta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätökseen 17.6.2022 (9 §). Valituksessa vedotaan päätöksen lainvastaisuuteen ja toimivallan puuttumiseen voimaanpanolain 39 §:ään perustuen. Äänekosken katsoo, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto ei ole muutoksenhaunallaista päätöstä tehdessään ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Voimaanpanolain 39 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän viranomaisen ei voinut 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi

1.10.2024

merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen. Kaupunki katsoo, että sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto on ollut toimivaltainen myös voimaanpanolain 39 §:n määräykset huomioiden.

Sairaanhoitopiirin peruspääoman alentaminen on sisällynyt kuntayhtymän valtuuston 10.12.2021 hyväksymään vuoden 2022 talousarvioon. Voimaanpanolain 21 §:n mukaan sairaanhoitopiirien oli tehtävä viimeistään 28.2.2022 hyvinvointialueelle selvitys 1) kuntayhtymän omaisuudesta; 2) hyvinvointialueen vastuulle siirtyvistä veloista ja muista sitoumuksista, vastuista ja sopimuksista; sekä 3) sellaisista olennaisissa omaisuuserissä, sopimuksissa ja vastuissa tapahtuneista ja tiedossa olevista muutoksista sekä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä, jotka eivät ilmene viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä.

Kaupungin käsitys on, että sairaanhoitopiirin vuoden 2022 talousarvio ja siinä todettu peruspääoman alentaminen ovat sisältyneet voimaanpanolaissa tarkoitettuun selvitykseen, jonka sairaanhoitopiiri on määräajassa hyvinvointialueelle antanut. Voimaanpanolain 21 §:n mukaan hyvinvointialueella on myös ollut oikeus saada käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisätietoja ja asiakirjoja. Hyvinvointialueella on siis ollut hyvissä ajoin tiedossaan sairaanhoitopiirin peruspääoman alentaminen kuntayhtymän vuoden 2022 talousarviossa ja siitä laadittavassa tilinpäätöksessä sekä tilaisuus arvioida ja selvittää, mitä vaikutuksia asialla hyvinvointialueeseen nähden mahdollisesti olisi.

Muutoksenhaunalaisessa kuntayhtymän valtuuston päätöksessä on kattavasti perusteltu, että hyvinvointialueen tulevassa rahoitusmallissa poistojen taso ei määritä valtiolta saatavan laskennallisen rahoituksen tasoa, että sairaanhoitopiiristä siirtyvällä peruspääomalla ei ole merkitystä hyvinvointialueen maksuvalmiuteen, ja että pysyvien vastaavien ja peruspääoman suhdetta eli ns. taseyhtälön toteutumista ei voimaanpanolain 42 §:n mukaisessa kirjanpitokäsittelyssä huomioida millään tavalla. Merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia ei siis päätöksellä ole katsottu olleen, eikä niitä myöskään asian valmistelussa aktiivisesti mukana olleiden hyvinvointialueen ja väliaikaisen valmistelutoimielimen viranhaltijoiden suunnalta ollut tuotu esille.

Kuntalain 110 §:n mukaisesti sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2022 toiminnassa ja taloudenhoidossa on tullut noudattaa sen valtuuston vuodelle 2022 hyväksymää talousarviota. Sekä kuntalain 110 §:n että voimaanpanolain 33 §:n säännösten perusteella sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2022 talousarviossa on tullut päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla sairaanhoitopiirin taseeseen kertynyt alijäämä vuoden 2022 loppuun mennessä katetaan. Vuoden 2022 talousarvioon liittyviä tarkentavia ja täydentäviä päätöksiä kuntayhtymän valtuusto on voinut ja sen on kuulunutkin tehdä talousarviovuoden aikana. Kuntayhtymän valtuustolla on ollut päätöksentekonsa ajoitukseen asianmukaiset perusteet, koska päätöksentekoa ei ole asian kiireellisyyden vuoksi voinut myöhempään ajankohtaan lykätä.

Lakanneen sairaanhoitopiirin jäsenkunnat ovat tehneet Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen (diaarinumero 1439/03.04.04.09/2023) Keski-Suomen sairaanhoito-

1.10.2024

piirin vuoden 2022 tilinpäätöstä koskevasta Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksestä 13.6.2023 (50 §). Jäsenkuntien valituksessa on esitetty kattavasti sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 (9 §) tekemän päätöksen lainmuokaisuutta koskevat perustelut. Vireille tullut hyvinvointialueen kunnallisvalitus liittyy oleellisesti tähän samassa viranomaisessa samanaikaisesti vireillä olevaan asiaan, joten nämä asiat olisi hallintolain 25 §:n mukaisesti valmisteltava yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa.

Oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii Viitasaaren kaupungilta valitukseensa liittyviä oikeudenkäyntikulujaan korvattavaksi. Äänekosken kaupunki pitää vaatimusta perusteettomana.

Korkein hallinto-oikeus on 19.6.2024 antamallaan päätöksellään jättänyt tutkimatta Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemuksen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 (9 §) tekemän päätöksen purkamisesta. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan kuntayhtymän valtuuston päätöstä koskevan valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei tiedoksiannon puuttumisen vuoksi ole alkanut hyvinvointialueen osalta kuluu. Hyvinvointialueen tulee siis voida tehdä päätöksestä kunnallisvalitus, joka on varsinainen ja ensisijainen muutoksenhakekeino valtuuston päätökseen.

Muutoksenhakuun oikeutettu päättää itse oikeutensa käyttämisestä tai käyttämättä jättämisestä. Hyvinvointialueen käynnistämästä muutoksenhausta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut on katsottava tavanomaiseen tapaan muutoksenhakijan omalle vastuulle kuuluviksi.

Viitasaaren kaupunki on sovitusti toteuttanut sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätöksen tiedoksiannon lakaneen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kaikkien jäsenkuntien puolesta. Tämä teknisen toimenpiteen toteutus ei ole tehnyt Viitasaaren kaupungista enemmän asianosaista kuin muista kuntayhtymän jäsenkunnista.

Kaupungin vaatimukset hallinto-oikeudessa

Äänekosken kaupunki pyytää, että hallinto-oikeus toteaa muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettelyn asianmukaiseksi.

Kaupunki pyytää, että nyt vireille tullut hyvinvointialueen tekemä kunnallisvalitus käsitellään yhdessä hallinto-oikeudessa samanaikaisesti vireillä olevan lakkautetun Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkuntien Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksestä 13.6.2023 (50 §) tekemän valituksen (diaarinumero 1439/03.04.04.09/2023) kanssa. Edelleen kaupunki pyytää, että tässä käsittelyssä hyvinvointialueen tekemä kunnallisvalitus hylätään perusteettomana ja hyvinvointialue

1.10.2024

velvoitetaan käsittelemään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätös uudelleen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätöstä 17.6.2022 (9 §) noudattaen.

Vielä Äänekosken kaupunki pyytää, että hyvinvointialueen vaatimus oikeudenkäyntikulujen ja oikeudenkäyntimaksun korvaamisesta hylätään perusteettomana.

Äänekoskella ___ päivänä lokakuuta 2024

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI
Kaupunginhallitus

Hallintojohtaja

Alexi Heikkilä